

Amor Meilan, Muñiz
Y BAILLY.

PREBODAS

POESÍAS GALLEGAS

1845.

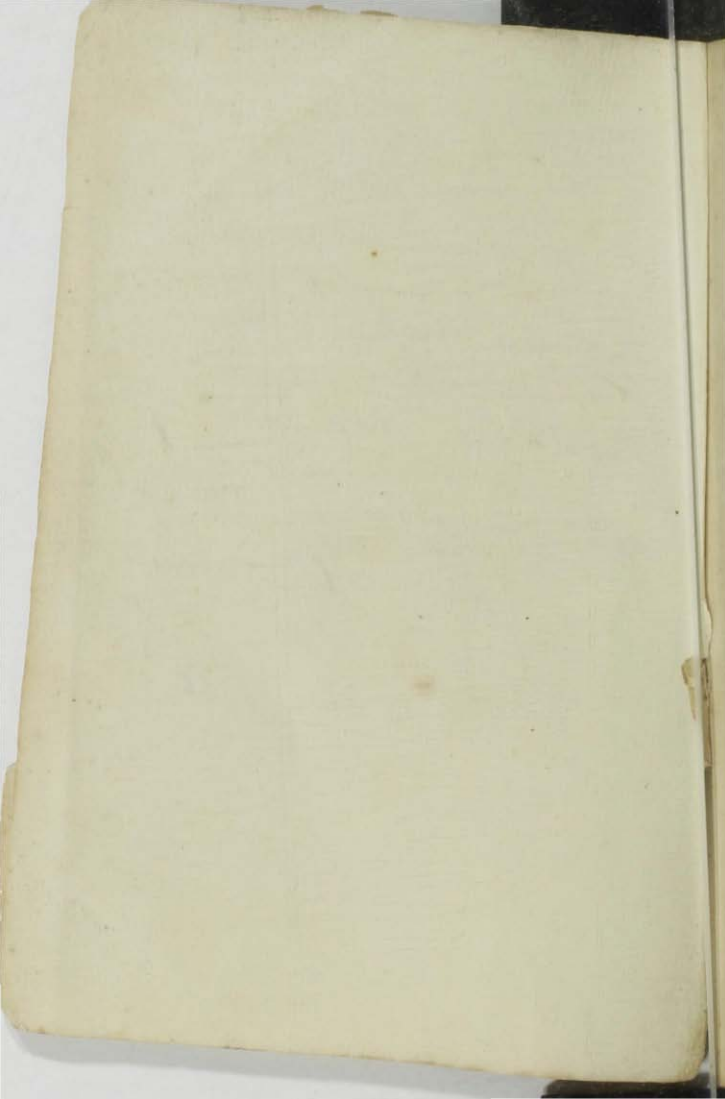

A mi distinguido amigo
el inspirado poeta gallego
D. Eladio Rodríguez Gons
en prueba de amistad seral
compañerismo y simpatía

M. Amor Meilán

Lisboa 10 de Bre 1886

M. 14593

C-223/26

Cladio R. González.

TREBOADAS.

THE BOARDS

R. 5109

TREBOADAS,

POR

MANUEL AMOR É MEILAN

É

RAUL MUÑIZ É BAILLY.

FERROL—1884.

Imp. de El Correo Gallego.

R. 14591

iiNON PODO!!

Eu ben quixera, nena, en tenras cántigas,
cal ledo rousiñol,
cantarche e' unha vos crara é docísima
o meu profund' amor.

Pro non podo comprir o meu preposición
pois de tanto chorar
rouco estou com' o corvo qu' antr' a brétema
seu chilro ó vento da.

R. M. B.

O INVERNO.

Ahi vén ó trist' Inverno
con frios é xiadas,
con vendabales feros
con augas é nevar.
Todo tristor envolve
n' o timpestoso Inverno
é tod' á y-alma enspira
tristura é soedá.

Ahi veñen xa c' ó Inverno
as noites de xiada,
as noites en qu' as vellas
do fogo a-o arredor,
á-os seus netiños tenros
lles contan mil hestórias
de trasnos é pantasmas
de reis é de ladrós.

Contigo, Inverno, veñen
as noites horrorosas
en que retremba á chouza
do probe labrador,

cando n' as suas débres
parés, ô vento louco
con encremenza funga
é bárbaro foror.

Xa veñen as nevadas
qu' os campos abranquean,
y-os árbores, y-as casas
é todo canto hay.
Xa veñen as tronadas
que temen os labreiros,
y-os lóstrogos, que cruzan
á azur enmensidá.

Todo n' o Inverno é triste;
os árbores sin follas,
os campos ancharcados,
sin frores os xardis,
ó ceo cheo de nubes,
ó sol que parece xeme
y-o río, qu' albrotado
de nai se quer sair.

N' o Inverno, os que n' os mares
algun parente teñen,
temen po-la súa vida
é rogan a-o Señor.
Tamen piden qu' o Inverno,
non sea muito crudo

aqueles que revólvense
n' os leitos de dôor.

N' o Inverno, cand' os vellos
as suas longas capas
descochan, os séus débres
corpos para encobrir,
se n' unha corredoira
s'alcontran dous velliños,
saúdanse premeiro
é din dempois así.

—Xa veu ó trist' Inverno
con frios é xiadas
con vendabales feros
con áugas é nevar.
Todo tristor envolve
n' o timpestoso Inverno
é todo á y-alma enspira
tristura é soedá.

M. A. M.

¡CANT' EU DIXERA...!

Cand' a primeira
lus d'a alborada
teñind' os cëos
de roxo e prata
as negras sombras
d' a noite racha,
y-os paxariños
n' as engrilladas
polas s' esconden
e tenros cantan.
n' o seu linguaxe,
cen copras váreas:
cand' a tristeira
campán lexano
dendes d' a hermiola
ós fieles chama
ó sant' oficio
con badalada
que pol-os campos,
chouzas e brañas,
n' as áas d' o vento

zoando pasa,
¡Cant' eu dixerá
s' o que lle falla
á miña lira
ó fin topara!
¡Cant' eu dixerá!
¡Canto qu' a alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

—
D' o verde prado;
d' a fror trempaña
qu' ergue seu cález
de cōres páledas
y-onde relocen
agarimadas
dōas brillantes
co-as qu' a riada
formou coroa
de pelras brancas;
d' a limpa fonte
qu' as espadañas
y-os penzos arbres
n' o seo ratrata;
d' o regueiriño
de ledas augas
que marmuleiro
fur' antr' as altas
herbas qu' esvian

as ondas craras:
e d' a campestre
bris, perfumada
e' os ricos cheiros
que roub' as prantas
cando sôave
por elas pasa,
¡Cant' eu dixera!
¡Cadt' eu falara
n' aquel istante
d' a madrugada,
si Dios quixera
qn' o que lle falla
â miña lira
ô fin topara!
¡Cant' eu dixera!
¡Canto qu' alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

—
D' aquel labrego
que, ô lomb' a aixada,
vai pol-a vreda
canta que canta
pol-o traballo
deixand' a casa
e n' ela a súa
prenda máis cara;
d' a pastoriña

que coid' as vacas
dendes d' o valo
n' o qu' asentada
fia n' o liño
sin ter mais ánsa
qu' a qu' o seu gando
tranquilo paza;
d' o que pr' a dura
brega diárea
ecn lixeireza
os bois propara;
d' a q' as galiñas
pra fora saca,
ou coll' a froita
qu' os arbres carga,
¡Cant' eu dixera!
¡Cant' eu falara
n' aquel instante
de venturanza,
n' o qu' a primeira
lus d' a alborada
teñind' os cēos
de roxo e prata
as negras sombras
d' a noite racha,
si D'os quixera
qu' o que lle falla
á miña lira
ó fin topara!

¡Cant' eu dixera!
¡Canto qu' a alma
sinte e qu' a lingua
tollida cala!

R. M. B.

A GALICIA.

¡Probe Galicia! Nas maus escondes
á tua cara
é de cote rolar por tuas meixelas
sintes as bágoas...!
Pois vés que che firindo
están as tuas entraras
como malditos corvos
qu' a-os mortos s' abalanzan,
contribucíós atroces
as quintas que ch' arrancan
d' os brazos a-os teus fillos,
y-a emigración, qu' os chama
como chama y atrae a-o paxariño
á fea colebra n' o arbre abrazada!

Galicia! D' ox' en diante
n' o fol d' a tua gaita
é das campás d' as tuas erexiñas
n' as tristes bateladas,
é n' as tristes é doces armonías
d' o teu alalálala
non chores as tuas coitas.

Non vertas, non, mais bágoas
é convoc' a-os teus fillos,
qu' á hora xa chegóu d' a tua vinganza.
Qu' as campás d' as ermidas
y-os foles d' as tuas gaitas
repiniquen á morte solesmente
contr' aqueles treidores que, sin alma,
che maltratan, che firen,
che insultan y-asoballan.

.....
Qu' a sombra d' aquel mártire grorioso
que por librarte a ti ¡ohu miña patria!
d' os malditos, tiraus, foi á Frouseira,
por treizón á morrer, érgase páleda
d' a sua coba, s' é qu' está durmido
n' o fondo d' as suas almas
o amor d' os fillos teus á liberdade
ã que todol-os xustos homes aman...
¡Pardo de Cela! Guienos teu nome
á loita encarnizada!
¡Repiniquen sin trégolas á morte
as campanas y-as gaitas,
é morran os tiraus qu' a culpa teñen
d' os males que ch' aqueixan e 'che mágoan.
¡Gallegos, a nosa terra
vinganza á gridos crama...
pois á vinganza é xusta
vôemos á vingala!

M. A. M.

¡SI FORA CERTO!

Perguntáchem' un día s' eu amaba
y-os meus beizos dixéronte que non
ó tempo que—¡E mintiral! ¡Si!—berraba
n' o peito o corazón.

Pro ti non entendiches aquel grido
que m' arrincou a forza d' a pasión,
e dixeches con noxo, que ferido
deixoum' o corazón:

—¿Tí non amas? ¿Non sientes no teu peito
ise fogo docísimo?... ¿Qué noc?
Pois home... pra decircho-o o teño dreito:
¡Tí non tes corazón!

.

E perdida pra sempr' a leda esperanza,
eu digo dend' entón,
d' o dito teu en frúnebe lembranza:
—¡Ogallá non tivera corazón!

R. M. B.

DOUS INVERNOS.

I.

Os álbores estenden
suas pónlas xa sin follas,
à neve vai tendendo
no chan sua branc' alfombra.
Ascóndese ó labreiro
n' a sua probe chouza.
A lúa, coma nunca
s' amostra malencónica.
No ceo non buligan
estrelas briladoiras,
non cantan os paxaros
pousados sobra as pónlas.
O río non marmuxa
pois agora par que chora...
Sómentre, aló n' a corte
a-os bois moxir s' ascoita.
D' a chamineia ó fume
aló hastr' as nubes voa
é sigu' á chuvia caendo
Pingota tras pingota...!

II.

Perdeu a-y alma miña
suas espranzas todas;
d' o desengano a neve
suas elusiões afoga;
choran d' a cara os ollos
y-os ollos d' alma choran.
Non oyo á vos docisima
nin hacho as malencónicas
olladas d' a qu' o peito
amou con pasión tola.
¡Loito é soedá tan soyo
miñ' alma ás beiras topa!
¿Cal é mais trist' Inverno?
¡Aquel que branc' alfromba
esparxe po-los campos
ou ô qu' a-y almaalcontra
cand' á sua beira, soyo
soedád é loito atopa,

M. A. M.

Cando esté o meu cadavre xa n' a cova
c' unha risa d' os demos heime rir
a-o atoparme lonxe d' esta vida
onde tristuras soyo e deôres vin.

M. A. M.

LEMBRANZAS.

Cantas veces dicia — ¡Non hai home
que com' aquel me quera! —
eu n' a gorr' afogab' o xordo grido
que m' arrincab' a pena
ô ver o meu amor subrim' e grande
pol-a muller aquela
ñorado, ou quizáis escarnecido
de tan cruel maneira.

Xa calmado — ¿Porqué, lle preguntaba,
porqué dis que n' a terra
non hai home qu' acoche n' o seu peito
pasión por ti máis tenra
qu' a d' ise que me falas? ¿Qué motivos
tes pra xusgar ¡ou nena!
a forza d' o cariño qu' á outro poida
ispirar tua lindeza?
¿Qué pode facer il qu' outro non faga
pra darch' a verdadeira
e mais segura proba d' o que sinte?
Eu sabel-o quixera. —
— ¿Qué pode facer il qu' outro non faga?

entusiasmada, cega,
repreicabam' ó punto—; Dar contente
por min a vida enteira!
Estonces eu erguiame nervoso,
os meus ollos n' os d' ela
fitab' un instantiño, y-entabraba
connigo mesmo fera
reloita por decirlle a vos en grido
e e' o fogo que presta
unha pasión profunda:—¡Miña xoya!
¿E nada máis che dera
is' home que ti dis qu' os teus amores
como ninguén aprecia?
¡A vida! ¿Qué val iso cand' é carga
millor qu' amabre prenda?
Non dig' o teu amor que moito fora...
so por unha lixeira
espranza qu' alumiasse e' o seu debres,
refreso as negras tréboas
que cal lúgrube pano mortuorio,
o meu espíritu cercan,
inda máis qu' unha vida miserabre,
¡moito máis! eu che dera...
Che der' o corazón, á lus d' os ollos;
o millor que n' a terra
poden os homes dar: á fé, a espranza
a iluseón feiticieira,
os recordos de dicha e de ventura
qu' a y-alma miñ' alegran

n' as noites en que ximo tristurado
ardend' en frebe intensa,
os istantes de goce que desfruto
por cativos que seyan,
¡hastr' o pracer qu' o vert' eu esprimento!...
¡Todo! ¡todo ch' o dera!—
Pro cheo de tremor ¡ai! me calaba
y-abaixand' a cabeza
choraba, non pr' afora, si pr' adrento
a miña sorte fera,
entremetres, n' o chan fixand' os ollos
quedabas' a doncela
cavilando quizáis... ¡que non hai home
que com' aquel a quera!

R. M. B.

¡PROBE NAI!

Probe nai! Onte aínda, os seus bicos
animaban súa filla é consolo
oxe... oxe aquíl anxe feiticeiro
é un cadavre soyo.

Si con ela chorar non podédes
si d' a nai non sentís os doôres...
¡non mirédes siquera pra ela...!
deixála que chore!

N' aquíl berce que vedes valeiro
ont' aind' á súa filla miraba...
oxe... oxe... ¡coitada! esmoecida
busca súa y-alma.

¿Ond' istá, ond' istá ô anxeliño
que d' a nai era ó doce consolo?
¿Onde ô nena de meiga sorrisa
é d' azures ollos?

As viciñas en van á consolan
é lle din que s'alcontra no ceo
pois á nai se ll' iscapa un sospiro
d' o fondo d' o peito.

Con ollar aloucado el' as mira
se lle fuxen as bágoas d' os ollos
é con vos que conmove hastr' as pedras
lles di d' iste modo.

—Si é verdade qu' istá miña filla
á beira d' o Señor aló n' o ceo
¡por qué vos ¡óhú Señor! fin non dades
á iste padecemento?

Tantos anxos xa tedes n' o ceo!
¡Ay! Deixá á miña filla que veña!
ou senon xunta' ela leváime...
¡porqu' eu quero véia!

M. A. M.

A NOITE.

¡Ai noite, d' o que pena únece' amiga!
¡Tende, tend' o teu manto de negruras
por enriba de min! ¡Calm' a fadiga
que me causan as miñas esventuras!

¡Os perfumados laídos que m' obriga
á guindar o delor, y-estas tristuras
afoga n' o teu seo! ¡Non enamiga
me negues o que sempre á outros precuras!...

Pro noite, noiteciña... ¿á que docente
ô frúnebe consolo teu acodo,
a miña vos erguendo enullimente?...

¡En tí descans' achar eu nunca podo,
pois a calma qu' ansio non e cousa
que s' aleontre senon baixo d' a lousa!

R. M. B.

OS REISES.

—Ay Antona! Si souberas
que toliñ^a está miña alma
endes que n^a o seu camiño
ó acharon nosas olladas!
End^a estonces, non atopo
asosego adonde vaya
pois somentre son dichoso
vind^a ei qui á tua ventana
á verche, con istes ollos
que queren as miñas ánseas
y-o meu amor confesarche
n^a as suas tristes olladas!
Ay Antona, miñ^a Antona!
Non magóes unha y-alma
que pra ti somentres vive
y a ti solesmentres ama!
—Mingos; cal ti non podrei
falar, pois nunca fun sábea,
é soyo decirche podo
que si ti me qués...

—Acaba!

—Eu ¿porqué non ei quererte
si vés á miña ventana
con as intencióis...

—Mais nobres
qu' un niño n' os peitos achan
—Pro si á 'angañar-me viñeses
xúroche...

—Antoniña, cala
que antes que ch' ingañe eu
xur' á Dios...

—Non xures nada
qu' as veces os xuramentos
duran...—Hastrá que s' acaba
á vida d' un.

—Ou quizais
namentras non volv' á espaldra.

—Non queiras Antona, así
amagoal-á miña y-alma.

—Ben! Adiós Mingos.

—Tan cedo
déixasme?

—Basta de fâla
qu' os reises por aló veñen
e se nos ven

—Que bobada!
¿non s' ha de saber á fin
ó qu' antre nosoutros pasa?
—Pro ¿quen pode atal-ás lingas
s' a marmolar se desatan?

—Quen pode? A miña cardaña
qu' a todal-as asoballa.

N' isto chegaron os *reises*
ya-o son d' o pito, d' a gaita
é d' o tambor, comenzaron
á votal-ás suas cántigas,
é cantand' isto a-o pasar
d' Antona, diant' a ventana.

«Teña coidad' á pombiña
de n' o charco non caer
e de non manchal-o branco
de qu' o seu plomax' é.»

Fixose Mingos ó xordo
y-Antona quedou calada
y-os *reises*, quizaís querendo
como din por acó, *armá-la*,
cantaron insiguidiña
ist' outra segunda cántiga.

«Non che fagas á santiña
falando po-la ventana;
ábrell' a-o teu mozo á porta
que de facelo tés gana.»

Cerrou á ventana Antona
c' as cántigas moi noxada,
y-ardendo en corraxe Mingos

e' a cardeña preparada

—Non veñan meters' *os reises*
dixo, donde nadia os chama.

—*Os reises*, non se meteron
hastr' ô de agora, con nâdia
pró â ti sei que te s' antoxa
que todo é malicia... ¡Rápia
ô demo por malizoso!

—Tende as lingas moi caladas
é siguil-â corredoira,
é non gastés tanta châchara.

—¿Pensas que porque ti ó mandes
é porqu' â cardeña traías
asústanos? Xur' á Dios
qu' eu con ó roncón d' a gaita
non che teño nengun medo
anque veñas con bisarmas
é con mozos é cardeñas
cantos n' ist' aldeia haxa

—Pense vosté as suas parolas
non vaya dimpois choralas.

—Choralas? Xúncras me leve!
¿pro tí sabes con quen falas?

—Con un que ten muita lingua
pro que non mov' unha palla!

O tio Alonso, ô gaiteiro
que tal ouviu, á sua gaita

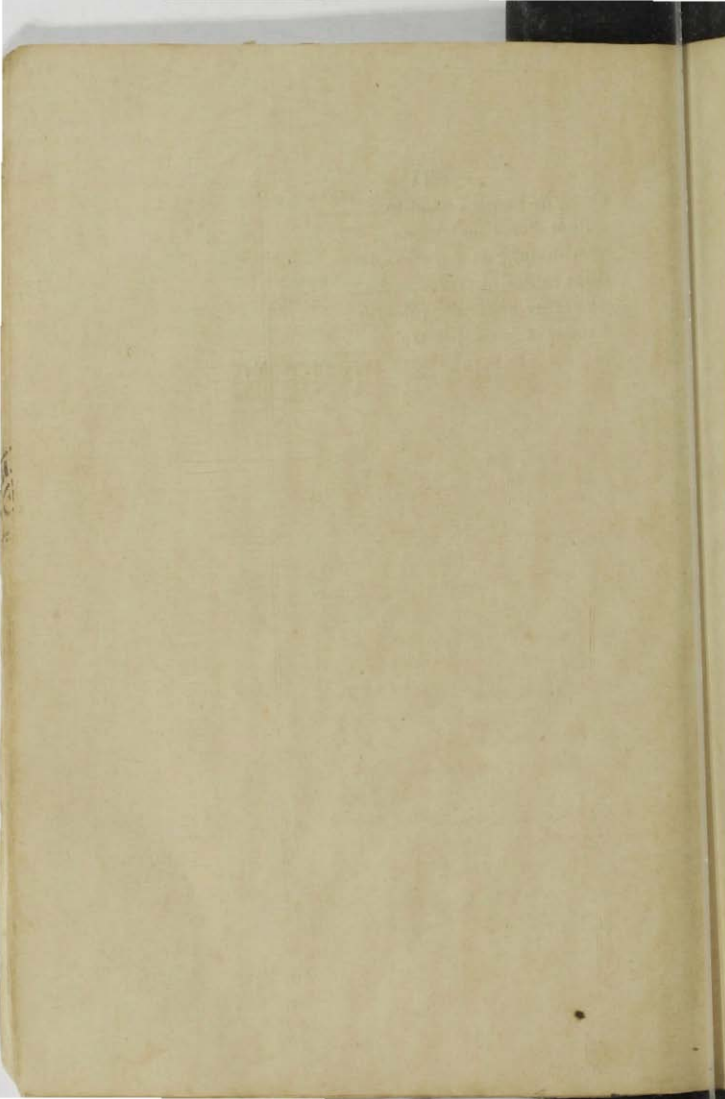
ergue, é comenza á rompêla
en Mingos, pro iste, ampara
como pode os golpes; brinca
pr' atrás un pase, levanta
sua cardaña, é n' un costado
a-o tío Alonso ll' a crava
Vendo tal os outros reises
votan mau ás suas bisarmas
ás mocas ou a-o que levan:
choven paus, á sangue salta
d' as testas; berra ó tío Alonso
berran os qu-o acompañaban,
os que con Mingos loitando
danll' a-o fin, en parte mala
un pau ou un bisarmazo
ou non sei que, que regada
con sangue a-o miral-o chan
os reises fuxen, cal si áas
levasen nos pés.

. Namentras
ó tío Alonso egonizaba
é Mingos, xa desagrado
sen movemento é sen fala
recebía os Sacramentos
qu' o pan é d' as nosas y-almas.

— — —
¡Prob' Alonso! Probe Mingos.
Sen motivo' dúas casas

cheas de loito é crebanto
é de tristor é de bágoas...
y Antona? Son os seus ollos
duas fontes que non acaban
de verter bágoas... ¡Morriu
ô nacel-à sua espranza!

M. A. M.

A PONTE DO DEMO.

LÊNDIA.

1 POZTE DO DEJO

A PONTE DO DEMO.

I.

Saúde miña Galicia
pequeno anaco do ceo
que Dios puxo eiqui n^a a terra
para qu^e os homes en vendo
tanto feitizo acó xunto
maxinen que feiticeiro
é que fermoso é que doce
non debe de ser ó ceo.
Hay en tí, bosques sombrisos
é regatos marmoleiros
é fondosos vals froridos
é montoutos y-abanqueiros
y-un ceo azur é fermoso
y-un mare quediñ^a é inmenso
y-antr^a os arbres ascondidos
mil paxariños parleiros
é noites craras é chéas
de docisimo mesterio.
Esto és ti, miña Galicia
esto ti és n^a a qu^e eu vexo

eiqui n' un val, unha ermida
qu' enche de fervor ó peito,
aló n' o erguido curuto
as ruínas d' un castelo:
d' un monte ó pé, brancas chouzas
as que do sol a-os rofrexos
somellan brancas pombiñas
voand' antr' un bosqu' espeso.
Esto és ti, miña Galicia
pequeno anaco do ceo
que Dios puxo acó n' a terra
para qu' os homes, en vendo
tanto feitizo eiqui xunto
maxinen que feitiçeiro
é que fermoso é que dóce
non debe de ser o ceo.

Galicia! Cando lonxe de ti m' en alcontraba
todol-os meus recordos soyo eran para ti
é ¡cantas! tantas veces cand' eu en ti pensaba
po-las meixelas miñas ó pranto rosbalaba...
¡quizáis non volvería xa nunca mais eiqui!

Mas non tan malfadada connigo foi á sorte
é quixo te volvese ¡miña Galicia! á ver
é quixo que n' o trance tan triste coma forte
cand' os meus hosos veñ' á reclamal' á morte
n' o teu chanciño poida cov' ó meu corpo ter.

Cantei miñas lembranzas en terra forasteira

é nãdia os meus doôres Galicia, comprendiu
mais hoxe qu' á ti volvo jóhu terra feiticeira!
non verterei mais bágoas pois que vintura enteira
endes qu' a ver volvinche meu corazón sintiu.

Non verterei máis bágoas! Cantand' as tuas gro-
(rias
irei d' a miña prob' é triste lir' a-o son,
y-eu pátreas, d' os teus fillos chamarei ás mamó-
(rias
contándolles antigas tradicionós hestórias
que pasman é s' ascoitan con admiración.

Que pouco son pra tanto? Que non han valer na-
(da
as cántigas qu' eu faga? Hastr' olvidal' ô sei;
pro non en elas vexas jóhu miña patrea amada
mais qu' unha probe prenda d' unha alma astu-
(siasmada
y-asi comprido estonces meu afanar verei.

II.

Fai centos de anos
que n' o seu castelo
vivian felices
cheos de contento
os condes d' Andrade
á quenes ô ceo
lles dera unha filla,

lles dera un luceiro,
pois era fermosa
canto podeu sêlo
n' a terr' as mulleres
as frores n' o outeiro
n' a mar as sirenias
os anxes n' o ceo.
Minla se chamaba
segun contos vellos
que din qu' os amores
niño n' o seu peito
—com' o millor sitio—
ô fin tiñan feito;
é din que gardaba
a nena o segredo
d' os seus amorios
d' os seus evaneos
sin mostralo' â nádia
pois sempre tremendo
istaba, soubesen
anaba—;mesterios
d' a y-alma!—a homildoso
é probe mancebo
que d' un rio que corre
ô pé do castelo
â-outra beira tiña
ô seu lar mod'isto.
Ledan se chamaba
y-era ô seu emprego

coidar d' as suas cabras
é d' os seus carneiros.
Era un pastor probe
aquil que n' o peito
ispertôu de Minla
o amor: ó mancebo
fentil er' y-aposto,
de longos cabelos
rizados; de ollos
moi grandes é negros,
de ollar dôc' é triste...
Comprendias' ó vèlo
qu' encender poidera
de Minla n' o peito
un tan grand' amore
é tan verdadeiro.
Ama Minl' é cala;
Ledan fai ó mesmo
pr' ó fin, seus amores
foron escubertos
pois andan n' a boca
de mozos é vellos
d' os úns é d' os outros
maravilla sendo.

III.

Era unha noite
trist' y-escura;
todo en negrura

somid' está.
Ditras d' as nubes
â branca lúã
â lume súa
foi acochar.

N' unha barquiña
Ledan, lixeiro
ô mar moleiro
rio cruzou
é dô castelo
ô pé correndo
súas maus batendo
Ledan chamou.

Por unha porta
desemulada
â namorada
Minla salliu
é d' os amantes
rebustos brazos
n' os dôces lazos
â nena caiu.

Depois n' a chouza
do namorado
fentil mancebo
est' olvidado

do mundo, á Minla
se consagróu
é sobr' os xoves
o dios aádo,
Copido, as suas
aás espallóu.

IV.

Entramentras n' a chouza s' alcontraban
Minla é Ledan
dó seu amor segredo parolando
roxíu á timpestá.
Os antres qu' atopaba no camiño
dobraba o vendabal:
os lóstrogos brilaban é tras d' eles
ós roucos tronos ouíanse bruar...
As augas d' o Eume saíronse do berce
y-ancharcaron ô val

Y-os amantes, estonces, asustados
do seu amor deixaron de falar.

Minla, abrazou, tremando
á seu ben, á Ledan
dicíndolle:—Meu ben, vóume que x' é hora
—Pro Minla, ti-ende vas?
perguntoulle Ledan; deixa que pase
siquer' ô vendabal...
Pr' ô fin Ledan, seu rogo conoscendo

qu' enutil era xá
entr' as augas chimpouse
à sua débrea barca pr' agarrar
pro contr' as olas bravas
loita é reloita en van
pois afrixida Minla mirar puido
sin ôs seus ollos mesmos fe lles dar
com' as augas do rio agurgulladas
cada vez ainda mais
arrastraban cosigo
ô coitado Ledan
que Dios tan só dempois cosocer puido
adonde foi e' o seu cadavre á dar.

V.

Minl' aspantada
quer antr' as sombras
escobrir algo
pro nada atopa.
Por Ledan chama
e soyo ascoita
suvial-o vento
coma resposta.
Estonces Minla
póstras' é chora
y-á Dios, chorando,
lle pide á volva
ô seu castelo
antes qu' á aurora

co-a lume sua
crebant^a as sombras.
E pas^a ó tempo,
pasan as horas
y-a probe Minla
qu^a en van invoca
de Dios o nome
destonces, louca,
casque sen vida
di con vos rouca
—Si a-o demo mesmo
posibe fora
antes qu^a á lume
d^a a branc^a aurora
a espallar veña
as negras sombras
tender un ponte
riba d^a as olas
porqu^a ó castelo
chegar eu poida,
eu lle daria
canto á sua boca
pedir poidera
por mais que fora
a miña vida.
Si quizâis tola
¡ay Dios! volvinme
Ti me perdona.—
Ainda non Minla

estas parolas
habia dito
cando d' as olas
saíu un xóven
que perguntoulla
—¿Dasm' á tua y-alma
Minla?

—Si; doucha
s' a ponte tendes
antes d' a aurora
porqu' a-o castelo
tornar eu poida.

VI.

Destonces, Minla
a namorada
viu acorada
unha esombrosa
triste vesión
qu' á un tempo mesmo
enche de loito
y-alegra moito
seu corazón.

—
Milleiros
de demos
bruaban
brincaban
voaban
corrian

—45—

pasaban
volvían
d' acá par' alá
as pilas
d' a ponte
labrando
é sentan lo
y-as pedras
sacando
do fondo do mar.

—
No céu
os relampos
brilaban;
bruaban
os tronos
que daban
a-os homes pavor
y-as olas
do rio
moxian
roxian
en tanto
as vencian
do demo a lexión.

—
D' un lado
pr' o outro
mandando,

pasando
iba Satanás
a obra
qu' a hora
d' aurora
habia
xa feita d' estar.

VII.

O galo
cantou
y o demo
tremóu.

O día iba' xiña
n' Ourente' apuntar
y—apenas d' a ponte
vians' esomar
algús d' os pilares.
Destonces Satán
votóu tan gran berro
que s' ouíu soar
á par do roxido
do atroz vendabal.

E cal si milagre fose
a filla d' os condes viu
tanto aumental—os obreiros
que sono seu tal creiu.

A ponte avantando iba
n' o medio d' a confosión
que da escuridá era própea
e de noite tal de horror.

Caían súpeto estadas
y-os obreiros de Satán
sostíñanse n' o mesmo aâre
hastr' outra estada chegar.

¡Ante cadro tal, d' ispanto
enchias' ó corazón
y-o seu lair sentia Minla
con mais precipitazón.

Pouco xa faltab' á ponte
é iba ó día x' alborear...
y-os obreiros traballaban...
é iba é viña Satanás.

VIII.

Máis súpeto, d' unh' ermida
deixóuse ouir á campana
anunciando que n' Ourente
ó día xa despuntaba,
y-ô seu són, aquela tropa
de demos é de pantasma,
afundiuse do río Eume
n' as agurgulladas augas.
Soyo Satanás n' a ponte
maldicindo se quedaba,
cando s' escoitou soar

á segunda batelada.

—Minla, vén; dixoll' o demo,
eu levareich' á tua casa,
eu levareich' ó castelo;
ven, que x' os teus pais t' agardan.

Minla de Satanás quixo
fuxir todaña espantada
pr' o demo seguiuna e x' iba
n' os seus brazos á agarrála
cando n' a ermida sonóu
à terceira badalada.
Satanás destences, louco
guindou á Minla coitada
n' o chan y-el desapareceu
d' o rio dentro d' as augas

IX.

Cando, xa dia, os veciños
tendid' á ponte miraron,
quedáronse cal parviños
e' o qu' iles s' admiraron.

A sua familia, ó conde
chama, é qu' á vexa tamen;
pro Minla zondé s' asconde
que non' atopóu ninguen?

Somentres cando cruzade
s' houbo á ponte, s' alcontróu

ó seu corpo nanimado
onde Satan o guindóu.

¡Probe Minla! Quen pensara
d' o teu malsadado amor
que solesmentres durára
ó que viv' á probe fror!

X.

.
Dend' estonces chamóuse aquela ponte

A PONTE DO DEMO,

y oxe, oxe *Pontedeume* se lle chama

é ainda mozos é vellos

si lles perguntas quen á ponte fixo

diran—*Señor, ó demo,*

é contaránch' á hestória d' os amores

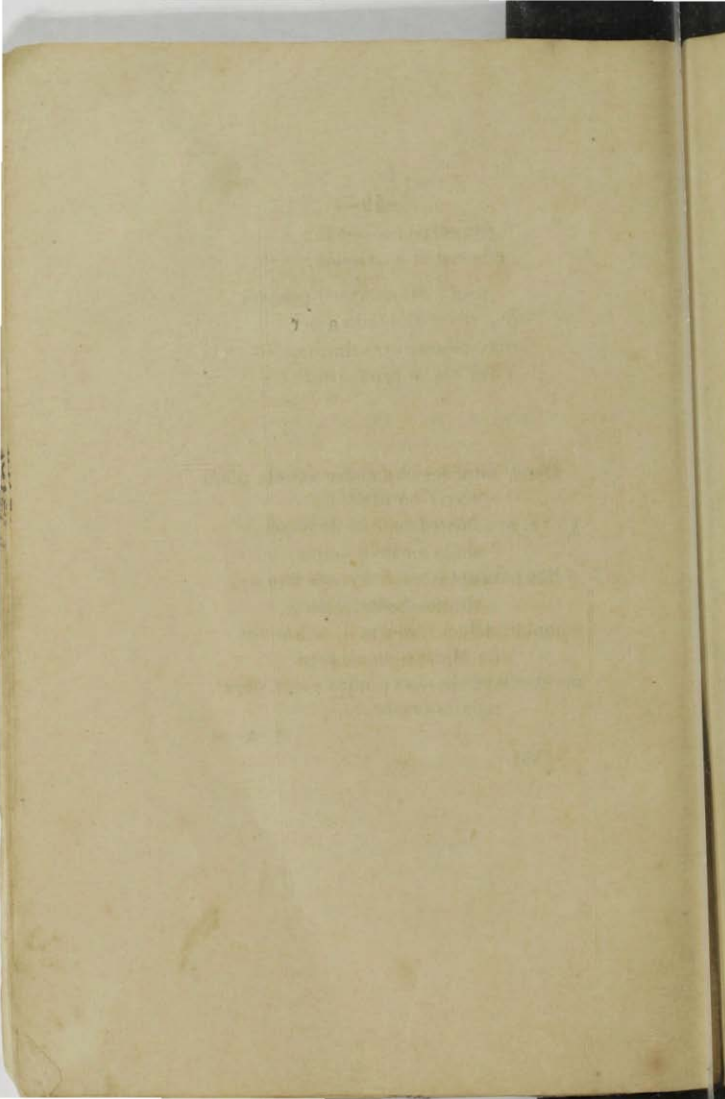
de Minla é do cabreiro

pernonciand' os seus nomes con visibre

relixioso respeito.

M. A. M.

1884.

A MINA FELICIDA.

A sofrer solasment' eu vin ô mundo
y hastra o fin o meu sino cumprirei
sen que poidan xamáis dar-me consolo
nin pranto nin pracer.

Pois as vágoas que verto, cand' as verto,
inda máis aborrecen meu door
y-a risa qu' o meu beizo as veces préga.
fíreme ó corazón.

Que n' a vida tristeira qu' eu arrastro
nin calma nin amor logrei achar
sendo sempre pra min ó goce ledo
un soño nada mais.

R. M. B.

¡COITADIÑOS!

—Probe Mingos ¿porque choras?

—Siñora ¿non ei chorar?

—¿Pra quen lle fas isa caixa?

¿quen morriu?

—A miña nai!

—¿Probe siñora Marica!

—Mais prob' eu porqu' ela irá

á groria xunt' o Siñor

qu' é o ceo ond' os xustos van.

—Adios Xan ¿é vas chorando?

—Lucas ¿é non ei chorar?

—Onde vás?

—O cimiterio

—E vas c' á aixada?... S' irás...?

—A facer unha coviña

pr' o meu filliño!

—Pra Xan?

—Pra Xaniño, o meu consolo

que Dios quixome levar.

—Pra il é a groria ¡anxeliño!

—Pois si pra il groria non hay

ou Dios non governa ben
ou sono é o ceo, nada mais.

—
¡Prebe Xan é probe Mingos!
Os dous viron espirar
o segund' o seu filliño
o primeiro á sua nai...
E pra mais madраста sorte
téñenlle qu' iles labrar
pr' á nai, unha caixa Mingos,
pr' o fillo unha cova Xan
¡Van enterrar iles mesmos
ás suas felicidás!

M. A. M.

O MAR.

¡Ou Mar, fervente Mar, que reloitando
ca fera encadeada, seu paraxe
ô vento das o teu berro salvaxe
altas palmas de espuma levantando!

Sosega un instantiño e dime: ¿cándo
un térmemo achará tanta carraxe
e, calado pra sempre ise oleaxe,
a pas sobre de tí verei reinando?

¡Que nunca—me repricas c-os tronidos
qu' igoalan ôs d' os lúgrubos infernos—
poderás desfrutar de ledas calmas?...

¡Tal ves non mintas, non; y-os teus ruxidos
virán á ser estonces tan aternos
som' o xordo layar d' as tristes almas!

R.M. B.

FORA UN SONO.

I.

Durminme soñando
n' as tuas olladas
que queimonas y-amor resperando
alcenden miñ' alma.

Durminme soñando
n' os teus roxos beizos
é n' a tua garganta de neve
y-os cabelos negros.

Durminme pensando
n' as tuas falsedades
e dicindo pra min—S' á quererme
un día chegase.

II.

E soñei, ruliña,
¡mira tí que sono!
que po-las tuas negras falsedades
bachábame morto.

E soñei qu' un día
sentin os teus pasos
por enriba d' a lousa qu' estaba
meu corpo tapando.

Soñei asimesmo
nena feiticeira
qu' unhas bágoas por mín derramache
y eu as recollera.

Y eu as recollera
dándolles un bico
y-hastra sentir coidei che se fuxira
do peito un suspiro.

Sentin eu destonces
que pouquiño é pouco
iba tornando á vid' é iba sentindo
á sangue n' o meu corpo.

E cando forzas tiven
pra levanta'-á lousa
qu' entr' ista vida y-a outra qu' é mais doce
serve de porta.

Asperab' encontrarte
tan meiga é falangueira
tan cuquiña, fermosa, namorada
garrid' é feiticeira.

—57—

Tendín miñas olladas
y alcontrándome soyo
con un aâre dos demos enton dixe
—Vallach' ô demo ô sono!

—
Sempre pasa ô mesmo!
Sempre ô mesmo pasa!
Somentre son verdad' as esventuras!
¡Sono as vinturanzas!

M. A. M.

CÁNTIGAS.

Cando tocar oyo á morto
as badaladas d' a ermida
párceme que á morte tocan
po-la vinturanza miña.

Eiche de dar, miña rula
un pouquiño d' a miñ' alma,
á ver s' así á lume sua
ó teu corazón abranda.

M. A. M.

¿POR QUÉ VERGONZA?

¿Que téis vergonza dis
porque lev' unha peza o teu gaban,
é bulra che farán
os que n' el' arroparen?.. ¡Infelis!

Anda, é non coides, non,
d' o qu' o mundo che diga sen razón,
coida, si, qu' os que risa de ti fan
outra prenda, meu home, non ch' a dán.

R. M. B.

QUEIXAS.

-- Que leises, que xustiza, nin que rayos!
dixom' onte un labreiro.
Endes que vexo que lles quita os fillos
a-os seus páis ó Goberno;
endes que vexo qu' a-o que millós rouba
libre pasearse deíxan-o
y-ô probe por roubar soyo un molete
lévano atado é preso,
endes que vexo qu' enterrar non deíxan
alcaldes nin cregos
a-os que morren, cal din, fora d' a Eirexa
endes, señor, que vexo
qu' istes Gobernos d' oxe, cada día
máis nos cargan a dreitos
contribuciós é multas, é fan leises
soyo pra-o seu proveito
digo sempre—¡Que leises, que xustiza,
qu' egualdá nin que demos!

M. A. M

O TREBON.

Rachand' o negro veo d' a noit' escura
lóstrego fuxitivo alcende os áares
e reprim' o ruxir d' os turbos mares
a vos do fero trono, rouza e dura;
o vento, asuviando n' a espesura,
arromeda os funguidos d' os teares
e de trasnos é meigas os cantares
n' os ramallos tamen finxir procura.
O regato, ó crecer súpetamente,
sobarda po-los campos traballados
arrincando d' as terras a semente,
é parvas de tesor e de coidados,
fuxen diant' o trebon bestas é xente
à través d' os camiños e d' os prados.

R. M. B.

OS TEUS OLLOS.

A...

Antes, meu ben, de verte,
miraba sempre a-o sol, admirado,
pro dendes que atopado
se houberon n' o camiño as tuas olladas
e as miñas namoradas
non volvin ver o sol, e si hei de sorte
franco, direi, meu ben, que é porque penso
que aquel seu fogo enmenso
fuxiuse a-os teus ollos
tan fermosos, tan doces e divinos.

M. A. M.

CONTRAREFRAN.

Por eu non sei que cousas que lle fixo
darll' un pau á muller Avente quixo
mais ela s' esculiu e de tal sorte
qu' o pore' o recibiu xunto co-a morte.
Aquí, si ben recordo,
a liña se crebón po-lo mais gordo.

R. M. B.

O OUTONO.

Xa ven ó tristeiro Outono,
xa fuxen as anduriñas,
quedans' os álbes sin follas,
luxiando vai á alegría,
múchanse as fermosas frores,
ont' ainda tan garridiñas,
suvia con forza ó vento,
todo é triste... ¡S' álguen vira
á miñ' alma, lamen, que tristeira
é de loito cobert' á atoparía!

Xa ven ó tristeiro Outono
ó sol quedíño camiña,
coma s' ó frío do tempo
en crúa loita ó rendira...
Tristes as almas d' os probes
istan, porque ven qu' ainda
teñen que pasál-o Inverno...
Todo é triste... ¡S' alguen vira
á miña alma lamen, que tristeira
é de loito cobert' á atoparía!

Fuxiu d' a miña y-alma
á espranza y alegría;
si tristes son as cántigas
qu' arranco á' miña lira
d' a y-alma ó tristor, évos
moito mais grand' ainda.
¡S' alguen n' ela entrar poidera,
s' alguen ver ben, conseguira
tamen á miña y-alma; que tristeira
é de loito coberit' á atoparía!

M. A. M.

N' A MONTAÑA.

O sol tras dos petóutos
sua lús vai escondendo;
á noite, vai seu manto
de sombras esparxendo;
todo n' a terra s' hacha
en doce calma é paz.
O pescador, d' o bote
pón ó timón á praya
y-en médio a-o seu traballo
cantos d' amor ensaya
a-o trist' é brando arrollo
do dilatado mar.

Seus bois o bó labreiro
conduc' á súa cabaña
crozand' as correidoras
que baixan d' a montaña
e d' a frorida veiga
travesan a istensión
namentras a campana
d' a eirexa enche a y-alma
co-as suas badaladas

de fé é de doce calma
é fai prigar a-o beizo
quizáis unha oración.

Seus niños van buscando
as meigas anduriñas,
sospir' á bris lixeira
n' as frores cheirosiñas
y-o sol tras d' os pelóutos
sua lús vai esconder
namentres que sosténdose
n' unha pesada moca
vai á pastora fiando
c' a súa mazaroca
é guiand' as suas ovellas
ás que xa d' erba enchén.

Aló tras d' os curutos
pouquiño á pouco sube
unha piquerrechiña
pero negriña nube
y-a ela séguell' outra
y-a est' outras hastra mil
y-a par que vai a noite
quediño así avantando
o rousiñol s' ascoita
qu' o seu amor cantando
alcóntras' antr' as frores
y-os árbres d' os xardís.

.

¡Óhu meigas, meigas tardes
qu' en días de fortuna
pasei n' ista montaña
en dond' á miña cuna
do *alaláaa* docíño
mecer sentiu a-o sôn!
Aló, pra dond' eu vaya
virá sempre connigo
voso recordo meigo
cal fiel é doz testigo
do tempo que pra sempre
po-lo meu mal pasón.

E cando xa ó fin chegue
d' a miña vida ésta
y-ó peso xa d' os anos
se dobre a miña testa
en ti ¡miña montaña
ó vâte ir' á buscar
tranquelidá, vintura,
reposito é doce calma:
a paz tras qu' afanosa
corriu á miña y-alma
y ¡ay! unha tomba en donde
pra sempre descansar.

M. A. M.

FIN D' AS TREBOADAS.

OBRAS DE LOS MISMOS AUTORES.

De Manuel Amor Meilán.

REALES

<i>Mendo de Maceda</i> ó los amores de un noble, novela histórica original	4
<i>La víspera de San Juan</i> , poema	4
<i>Ensayos poéticos</i> , poesías	2
<i>El Corazon y la Lira</i> , nuevas poesías . .	2
<i>Justicias y Crueldades</i> , novela	4
<i>Desde la honradez al crimen</i> , id.	4
<i>El Iris gallego</i> , almanaque	2
<i>Treboadas</i> , poesías gallegas (en colaboración)	2

De Raul Muñiz y Bailly.

Treboadas, en colaboración.

The Hon. Mr. Nathan

The Hon. Mr. Nathan

